

ROSTA

JUNI

1978

nr 62

AFVAL

ROSTRA

blad van de
economische
fakulteit

jaargang '77-'78

redactie

Kees de Boer
Noor de Bruin
Tjalling Haisma

Herman van Oorschot
Auke Uilkema
Piet de Vrije
Ingrid Westerman

adres

Jodenbreestraat 23
kamer 1339
tel. 525.2497
Amsterdam
kopij zenden naar:
Fakulteitsburo
kamer 2141
Adreswijzigingen:
Studentenadministratie
Jodenbreestr. 23

voorpagina

Betteke de Gruyter
Herman Schaap

drukkerij

Kaal
Nieuwe Herengracht 61

Deze maal een Rostra die zich niet zo een twee drie laat classificeren. De redactie heeft de laatste tijd de zomer, nou ja de zomer, in het hoofd. Als lezer merkt U alleen dat er wat meer belegen stukken in Uw lijfblad verschijnen en dat wat minder actuele zaken aan de orde kunnen komen. Zoals daar zijn, een nagekomen bericht uit een voormalig overzees gebiedsdeel, een vervolg op "de Lesbrieft", toch weer aandacht voor de actualiteit binnen onze faculteit wat zich manifesteerde in een artikel over deherstructurering.

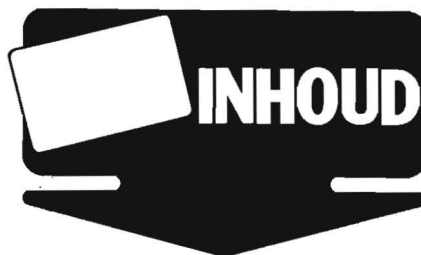
Verder vraagt de redactie zich toch af wanneer Heertje weer zijn intrede zal doen aan onze faculteit.

Een geheel nieuw initiatief van de redactie is om een wat groter lezerspubliek aan te boren ten behoeve van de vele hardwerkende, weinig gelezen scriptieschrijvers. Wat meer waardering voor deze mens en dus.

Bestaat de Amsterdamse school dan toch? Van den Doel zegt van wel, hij heeft hem per slot van rekening zelf opgericht. Er zijn o ok mensen die er anders over denken.

De redactie is, door stom toeval, gewezen op het feit dat Rostra, (vroeger Rostra Economica) reeds vijftientig jaar bestaat. Wij zijn van mening dat dit geverd dient te worden. Hopelijk meer hierover in het volgende nummer.

Wilt U nog eens een brief inzenden dan kan dat nog. Na dit nummer nog één Rostra voor de vakantie.

- Pag. 3: Jan Blom en de IEB volwassen.
Pag. 4: Appels en Peren; een vervolg op de lesbrieft door Tjalling.
Pag. 5: In onze kookrubriek; Kip met toebehoren.
Pag. 6: Johan Conijn over lonen en winsten.
Pag. 7: De Amsterdamse School.
Pag. 8: Suriname tegen de anti-apartheid in Zuid-Afrika.
Pag. 9: Rond Uit De Raad.

"IEB VOLWASSEN"

Het vak I.E.B. krijgt in het nieuwe programma 350 uren, evenals de andere verplichte vakken in de voortgezette basisopleiding. Op welke wijze dit vak opnieuw zou kunnen worden ingevuld wordt in dit artikel in grote lijnen behandeld.

In het herstrukturingsrapport-beter gezegd in de daarbij behorende nota van wijziging d.d. 25 jan. 1977 - staat geschreven: "De fakulteitsraad heeft besloten om het onderdeel Internationaal Economische betrekkingen als afzonderlijk ver plicht vak in de basisopleiding in te voeren". Vervolgens schrijft men dat over de inhoud van het vak nog nadere besluitvorming zal plaatsvinden. Terecht krijgt dit vak in de nieuwe opzet meer aandacht dan voorheen. Nederland heeft een uitgesproken open economie - meer dan vijftig procent van ons bruto nationaal produkt wordt in- en uitgevoerd -, zodat van elke Nederlandse ekonoom mag worden verwacht op welke wijze het internationale handelsverkeer vanuit de theorie wordt beschouwd. Ook toekomstige bedrijfs-ekonomen zijn gebaat met deze kennis, omdat grote bedrijven steeds meer internationaal gaan opereren en in toenemende mate belangstelling vertonen voor conjunkturbewegingen in verschillende landen.

nieuwe opzet

Het nieuwe vak I.E.B. zal 350 uren vergen van elke student. In de oude opzet is sprake van een half vak gedurende 11 weken. Het nieuwe programma heeft ruimte voor een heel vak gedurende 16 weken. Dit betekent een aanmerkelijke uitbreiding van het aantal uren en de vraag is dan ook op welke wijze het nieuwe vak zal worden ingevuld. In het volgende stuk zullen we eerst kort ingaan op het huidige programma en vervolgens een aantal onderwerpen aangeven die naar onze mening in een nieuw kandidaatsvak I.E.B. thuishoren.

In het halve blok I.E.B. komen de volgende onderwerpen aan de orde: enkele handelstheorieën (Ricardo, Heckscher-Ohlin), handelstarieven en kwantitatieve restricties, economische integratie, E.E.G., G.A.T.T., Unctad en het internationaal monetaire systeem.

- In dit programma wordt weinig aandacht besteed aan betalingsbalans-theorie. Gezien de ontwikkelingen op dit terrein sedert de jaren dertig kan deze omissie alleen worden verklaard uit het feit dat te weinig tijd beschikbaar was. Daarnaast is in dit programma ook slechts marginale belangstelling voor de verhouding rijke en arme landen. Dit is te begrijpen vanuit het gegeven dat hier voor in de theorie (modellenbouw) geen belangstelling is; van machtsverhoudingen wordt gemakshalve en meestal impliciet geabstraheerd. Niettemin zou dit gemis in de nieuwe opzet verholpen moeten worden.

- Hoe zou het nieuwe programma eruit kunnen zien? Uiteraard zullen ook in de nieuwe opzet een aantal handelstheorieën worden behandeld. Ook een

uiteenzetting van de ontwikkeling en werking van het internationale geldstelsel alsmede enige kennis van de E.E.G. en G.A.T.T. hoort ook in dit programma thuis. Tenslotte zal er ruimte moeten zijn voor een beschouwing van onze positie t.o.v. de ontwikkelingslanden.

handelstheorie

De ontwikkeling van de handelstheorieën kan vanuit historisch perspectief worden behandeld. Het laatste boek van H.A.A.M. Thoben, Exacte Economie Internationaal (zie Rostre van jan. '78) is voor dit doel zeer geschikt als leerboek, omdat hierin een aantal handelstheorieën worden behandeld tegen hun historische achtergrond. Theorieën van Ricardo, Maryn Heckscher-Ohlin worden naast elkaar gezet waardoor de nadruk op de verschillen in vooronderstellingen, die tot geheel andere conclusies leiden, valt. Het boek verdient ook de voorkeur boven het huidige boek, dat van Södersten. Thoben houdt bij zijn behandeling van de komparatieve kostentheorie van Ricardo rekening met een winstvoet, waardoor arbeidswaarde-verhoudingen niet langer automatisch gelijk zijn aan prijsverhoudingen. Hierdoor wordt de situatie welke in het boek van Södersten wordt behandeld bij Thoben een bijzondere geval in een algemener model. Daarnaast is er nog een argument om het boek van Thoben in het nieuwe programma op te nemen. Zoals al eerder opgemerkt, is de aandacht in de economische theorie van de internationale handel verschoven van een prijs- en waardeleer naar een theorie van de betalingsbalans (Robinson, Meade, Mundell, Johnson). In het boek van Thoben wordt ook een gedeelte van de betalingsbalanstheorieën weergegeven en wel zodanig dat ten eerste het verband met eerdere ontwikkelingen op dit gebied (Hume) wordt duidelijk gemaakt en ten tweede zeer wel aansluit bij de macro-economische theorie uit het kandidaats. Naast het boek van Thoben zou nog een syllabus van beperkte omvang (25 pagina's) moeten verschijnen om enige opvattingen over de monetaire benadering van de betalingsbalans aan de studenten bekend te maken. De ontwikkeling en de werking van het internationale monetaire stelsel kan,

imperialisme

evenals dat nu gebeurt, worden bestudeerd aan de hand van de syllabus van V.F.M. Wesseling. In die zelfde syllabus komt de GATT aan de orde. Ook de EEG kan ongewijzigd behandeld worden middels het boekje van Dennis Swann, "The economics of the Common Market".

Er rest dan nog een behandeling van de rijke westerse landen opzichte van de arme derde wereld landen. Er kunnen zowel pragmatiese (vestiging van multinationals in de derde wereld)

als ethische (op welke wijze kunnen deze landen worden geholpen?) argumenten worden aangevoerd om dit onderwerp, uitvoeriger dan tot nu toe is gebeurd, in dit college te behandelen. Waar het hier echter om gaat is de wijze waarop inhoud kan worden gegeven aan dit onderdeel. We kunnen daarvoor aansluiting zoeken bij de verschillende UNCTAD-konferenties en de Noord-Zuid dialoog. Met name zullen de volgende vragen moeten worden gesteld: Welke problemen zijn er? Waardoor worden die veroorzaakt? Welke oplossingen worden voorgesteld?

Wat zijn de resultaten geweest? Naast of in plaats van deze institutionele benadering van de problematiek van de ontwikkelingslanden

kan ook gekozen worden voor een meer theoretische aanpak door behandeling van de theorie van het imperialisme. Op dit terrein is veel literatuur beschikbaar, voorbeelden daarvan zijn: Wat is Imperialisme van Magdoff, Baran, Mandel e.a.; Imperialisme en Onderontwikkeling van S. Amin, T. Szentes, R. Marinini e.a.. Kortom voldoende om dit onderwerp eens kritisch te belichten en eens een ander geluid te laten horen dan het oude liedje dat internationale handel voordelig is voor alle daarbij betrokken landen.

Jan Blom

APPELS EN PEREN

Traditiegetrouw verschijnt ook dit jaar weer een artikel in Rostra over het economieonderwijs op de middelbare school. Ook traditiegetrouw wordt in dit artikel aandacht besteed aan de activiteiten van het LWEO, de Landelijke werkgroep Economie Onderwijs. Achtereenvolgens zullen aan de orde komen: Het huidige economieonderwijs in de praktijk, de kritiek hierop van het LWEO, Voorstellen voor verbeteringen in het onderwijs en tot slot de activiteiten van het LWEO en de mogelijkheden om daar aan mee te doen.

mammoet

In Rostra 61 verscheen een inleidend artikeltje over de activiteiten van het LWEO, de Landelijke Werkgroep Economie Onderwijs, in het bijzonder over het initiatief de Lesbrieff. In onderstaand artikel zal nader ingegaan worden op de activiteiten van het LWEO en de toestand van het economieonderwijs op de middelbare scholen. Het LWEO publiceert een brochure "Appels en Peren" waar een en ander aan de kaak gesteld wordt en waarvan in onderstaand artikel in ruime mate gebruik van is gemaakt. Bij het invoeren van de mammoetwet in 1968 werd economie een keuzevak voor het HAVO en Atheneum B, en een verplicht vak voor Atheneum A. HAVO en Atheneum vervingen hierbij de oude HBS. Op het Atheneum, ook wel Voorbereidend Wetenschappelijk onderwijs genoemd (VWO), werd het economieonderwijs gesplitst in Sociale Economie en Bedrijfseconomie, respectievelijk Economische Wetenschappen I en II genoemd. OP het HAVO kwam ook een dergelijke splitsing tot stand. Hier in economie en handelwetenschappen. Met de invoering van de Mammoetwet werd ook het onderwijs inhoudelijk veranderd. Er werden keuzepakketten ingevoerd na een bepaald aantal jaren waardoor het strikte klasverband verbroken werd. Wel kwam er hierdoor meer tijd per vak beschikbaar, maar hierdoor gingen ook wel de exameneisen weer omhoog.

theorie

Voor het vak Economie betekende dit op het VWO, dat er een lesplan werd ingevoerd met een duidelijk voorbereidend wetenschappelijk karakter, in plaats van het vroegere Staathuishoudkunde wat een veel meer beschrijvend karakter had. Het onderwijsprogramma wat toen tot stand kwam was in hoge mate abstract en veronderstelde een behoorlijke mate van wiskundig inzicht die juist bij de Atheneum A leerlingen voor wie Economie verplicht is, ver te zoeken is. De opzet van dit nieuwe lesplan werd verdedigd met verwijzing naar een waarde vrije wetenschapsopvatting die een meer modelmatige aanpak in het onderwijs nodig zou maken. Bovendien koos men voor vooral wiskundig opgezette modellen. De wiskundige aanpak zou de wetenschappelijke status van het vak economie aanmerkelijk kunnen verhogen. Verder speelde bij de keuze voor wiskundige modellen mee dat ze gemakkelijk opvraagbaar waren voor het centraal-schriftelijke eindexamen.

Het laat zich raden dat de voorbereiding op het eindexamen ontaard in een ware somdressuur. Het zicht op de sociaal-economische werkelijkheid wordt dan echter helemaal verduisterd door een wiskundige beschrijving van verschijnselen die bovendien zijn gebouwd op niet realistische vooronderstellingen.

lweo

In de brochure Appels en Peren, die een bijdrage wil zijn in de discussie over het economie onderwijs kan de kritiek, zoals die wordt geleverd op de huidige situatie in het middelbare economie onderwijs, iytwee onderdelen gesplitst worden: de didactische problematiek en de meer inhoudelijke aspecten van het onderwijs.

didaktiek

Over de didactische problematiek het volgende. De leraren kunnen de stof, welke ze zouden moeten doceren volgens de ei-

sen van het eindexamen, niet "verkopen" aan hun leerlingen. De verplichte stof sluit niet aan bij de beltingswereld van de leerlingen. Integendeel de stof is juist helemaal abstract, Het zou aanbeveling verdienen veel meer uit te gaan van de sociaal-economische positie van de leerlingen.

actualiteit

De inhoudelijke kritiek richt zich vooral tegen de eenzijdig Neo-klassieke theorie zoals die de boventoon voert in de meeste leerboekjes, zoals die op het eindexamen gevraagd wordt en zoals die ook in het meest gebruikte leerboekje staat dat van prof. Heertje: de kern van de Economie, waaraan ook deze brochure zijn naam ontleend (vanwege het voorbeeld dat Heertje gebruikt om het consumentengedrag te illustreren). Deze Neo-klassieke theorie vormt op zich een volstrekt onvoldoende beschrijving van de actuele of historische ontwikkeling. Zo is er steeds sprake van alle mogelijke evenwichten die

er nooit zijn, van volkomen concurrentie die nooit bestaan heeft, van markt-doorzichtigheid terwijl er geen overzichtelijke markten bestaan. Het lijkt niet onrealistisch te zeggen dat het merendeel van de leerlingen na enkele maanden alle formules en theorieën al lang weer vergeten zijn. Het onderwijs zou zo moeten zijn ingericht dat een afgerond begrip wordt gevormd voor de sociaal-economische werkelijkheid.

lesplan

Voor studenten in de economie kunnen dergelijke theoretische constructies uit didactisch en wetenschappelijk oogpunt dan wel interessant zijn, voor een middelbare scholier die niet van plan is om economie te gaan studeren heeft dergelijk onderwijs geen enkele zin. Echter aan het feit dat de bakker op de hoek een geheel ander geaarde producent is dan Philips wordt voorbijgegaan in de leerboekjes, Er wordt in dit verband alleen de nadruk gelegd op het feit dat beiden uiteindelijk zullen streven naar een maximale winst. Hiertoe zouden zij dan hun marchinale opbrengsten aan hun marchinale kosten gelijk moeten maken. Het mag duidelijk zijn dat een dergelijke voorstelling van zaken de economische werkelijkheid ver-sluiert.

eindonderwijs

Het economie onderwijs dient nl. geen mini-propedeuse te zijn, maar eind-onderwijs. Eindonderwijs wil zeggen, dat ook leerlingen die niet verder gaan in dat vak er nog wat aan hebben.

In de brochure Appels en Peren worden voorstellen gedaan om tot een ander onderwijsprogramma te komen. Zo zou er meer nadruk gelegd moeten worden op de actualiteit, op vraagstukken van arbeidsverhoudingen, de vakbeweging, het stakingsrecht, de derde wereld problematiek en inkomens- (verdelings)vraagstukken. Verder wordt er gepleit voor het ontwikkelen van een vakdidactiek voor het economisch onderwijs. Een dergelijke vakdidactiek is er nu nog niet. De herstructurering die nu in volle gang is zal in dezelfde tijd ook hier het een en ander dienen te regelen.

Over het initiatief "de lesbrieven" werd in Rostra 61 al gewag gemaakt zodat

nu

Wat doet het LWEO nu?

Het LWEO is een werkgroep van actieve leraren economie in het middelbaar onderwijs. De basis van de werkgroep wordt gevormd door de regionale werkgroepen die bestaan uit 10 à 15 mensen die een of twee keer per maand samenkomen. Deze groepen houden zich bezig met alles wat binnen het kader van de vernieuwing van het economie onderwijs aan de orde is of moet komen.

Zoals elke zich zelf respecterende groep belegt het LWEO conferenties waarop een meer algemeen beleid wordt uitgestippeld.

Op de laatste conferentie - de derde - is het de bedoeling gezamenlijk gebruikt lesmateriaal te evalueren. Het gaat hierbij om de ervaringen met de lesbrieven.

lesbrief

Behalve met lesbrieven is het LWEO bezig met een experiment, ten aanzien van leerplanontwikkeling.

Bij de gebruikelijke leerboeken gaan de schrijvers uit van de kopjes van het zogenaamde interne programma, een samenvatting van het leerplan wat in de praktijk functioneert als eindexamenprogramma. De schrijvers van de leerboeken vullen dit in met hun eigen tekst. De decenten moeten er zelf dan maar een geschikte lesvorm bij bedenken.

Het LWEO wil deze volgorde omdraaien. De werkwijze is daarbij als volgt. De groep leden die het materiaal gaat maken probeert het eens te worden over wat zij wil bereiken en over de methode. Daarna wordt voor het doel een geschikt thema gekozen. Dan wordt een globaal idee voor een lessenreeks ontwikkeld, worden didactische werkvormen besproken en pas in laatste instantie wordt er lesmateriaal geschreven. Zo ontstaan lesbrieven die vergezeld gaan van docenten handleiding die vergezeld gaan met suggesties voor leeractiviteiten, geschikte literatuur en verwijzing naar andere leermiddelen over dat thema.

Deze wijze van leerplanontwikkeling in te kenschetsen als een "van onderop" benadering. Leraren geven in dialoog met hun leerlingen vorm aan het onderwijs.

Er is ook een officiële commissie bezig met de modernisering van het leerplan. De werkwijze van deze commissie is juist geheel anders dan die

van de werkgroep. Zij wil juist een leerplanontwikkeling van boven af. Het LWEO heeft daarom een experiment aanvur ge gedaan bij de Stichting Leerplan Ontwikkeling (SLO) die hier verantwoordelijk voor is. Dit experiment houdt ook in dat voor de leerlingen die onder dit experiment vallen een afwijkend eindexamen zal gelden. Hoewel het aanvankelijk in de bedoeling lag in augustus 1978 met het wegens gebrek aan prioriteit bij de huidige bewindslieden een jaar verschoven. Inmiddels gaan de voorbereidingen gewoon door.

experiment

Er is binnen de experimenten veel ruimte voor een inleidend thema waarin de leerlingen langzamerhand de economische probleemstelling zullen verkennen zonder zich in het geheel te verliezen.

... kwestie van techniek ...

Er wordt gedacht aan thema's als de problemen van de ontwikkelingslanden, historische aspecten van de economische theorie en economische verschijnselen, economische orde. Wanneer het experiment na twee jaar beëindigd zou zijn ligt er natuurlijk geen kant en klaar alternatief op tafel. Het zal nodig zijn ook na die tijd door te gaan met het ontwikkelen van economie onderwijs en om te komen tot een continue leerplanontwikkeling. Om dit te bereiken zullen we aandacht moeten besteden aan de opleiding van eerste graads leraren in deze richting. Het experiment dat nu eenzijdig gericht is op het VWO zal dan hopelijk ook gevolgen hebben voor het economie onderwijs aan andere schooltypen.

Wat betreft de uitvoering; het is de bedoeling het te geven onderwijs te concentreren rond een aantal thema's. Het is de bedoeling ruime thema's te nemen zodat er samengewerkt kan worden met andere vakken: een multi-disciplinaire aanpak dus.

De opbouw van de onderdelen zal geschieden volgens het principe van nivo verhogend onderwijs, waarbij men begint met een zo laag mogelijk abstractieniveau begint in te bouwen waar wel een zekere herkenning in zit om dan pas uiteindelijk terecht te komen bij de economische theorie. Het is vooral in de eerste fase van belang dat de leerlingen vanuit hun eigen ervaring de mogelijkheid hebben een inbreng in het onderwijs te hebben.

experiment op een aantal middelbare scholen te starten is deze datum nu,

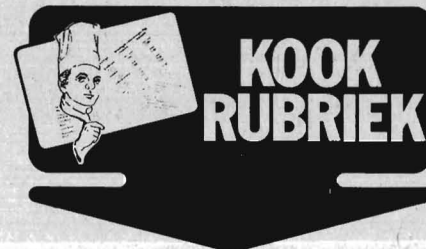
meedoen

Het is ook mogelijk om aan de activiteiten mee te doen. De LWEO wil het economie-onderwijs vernieuwen. Ze wil de sommendressur afschaffen en maatschappelijke weerbaarheid te vergroten. Deelnemen aan de activiteiten van het LWEO is mogelijk op de volgende wijzen:

Regionale vergaderingen bezoeken; meedoen aan experimenten; helpen ontwikkelen van lesmateriaal; experimenteren met het vervaardigde lesmateriaal.

Inlichtingen zijn te verkrijgen bij: Secretariaat LWEO
Olympiaplein 13
Amsterdam
020-712638.

TH

KIP MET TOEBEHOREN.

Men neme:

- 1 (verse) kip, de grootte is afhankelijk van het aantal meeters.
- 1 flinke ui
- tomaten, gekookte worteltjes en gekookte aardappels
- 1 glas rode wijn
- 1/4 ons ontbijtspek
- diverse kruiden

Snij de kip in stukken en braad deze in ongeveer drie kwartier gaar in boter of olijfolie, samen met de ui en wat peper, zout, nootmuskaat en kruidnagel. De kip is gaar als het vlees gemakkelijk loslaat van het bot.

Haal dan de kip uit de pan en haal het vlees van de botjes af. Onder-tussen wat water aan de braadjes toevoegen, samen met de groenten, de aardappels (in blokjes) en het spek. Doe indien aanwezig nog wat peterselie, kerrie en piment erbij, dan de stukken kip er weer in. Laat dit alles nog een tien minuten sudderen, haal de pan van het vuur en doe dan pas de wijn erbij (als dat eerder gebeurt, breekt het vet de zuren van de wijn af, zodat je er weinig meer van proeft). Eet de kip met rijst en eventueel sla. N.B. Sla wordt ook erg lekker, als er wat kerrie door de sla-saus gemengd wordt. Smakelijk eten!

N.d.B.

LONEN ZIJN

GEEN WINSTEN

Volgens Kaleckiaanse en post-Keynesiaanse theorieën biedt loonmatiging geen enkel perspectief. Er bestaat geen direct verband tussen de omvang van de loonsom en de totale winstom. Uit hun winsttheorie blijkt daarentegen een verband tussen investeringen en winsten. Pas als de investeringen stijgen, zullen er meer winsten ontstaan. Een beleid van loonmatiging zal volgens deze theorieën de werkloosheid eerder doen toenemen.

cpb

Het bezuinigingsbeleid van de overheid is in theorieën opzicht gebaseerd op het jaargangenmodel van Den Hartog en Tjan, twee medewerkers van het C.P.B. Zoals bekend leggen zij hierin verband tussen de reële arbeidskosten (brutoloonvoet gedeeld door produktieprijs) en de omvang van de werkgelegenheid. Sinds 1964 zou een versnelde stijging van de reële lonen hebben plaatsgevonden, waardoor steeds meer kapitaalgoederen onrendabel zijn geworden

Dit model is sinds zijn publicatie in 1974 fel bestreden. Mensen van onze fakulteit, Driehuis, De Klerk en Thio hebben hierbij een belangrijke rol gespeeld. Driehuis en Van der Zwan hebben onlangs hun kritiek op de C.P.B.-analyse weer uitvoerig uiteen gezet in E.S.B., nadat een eerdere versie aangevallen was door voorstanders van het matigingsbeleid. Ook De Klerk heeft in het nieuwste nummer van 'Tijdschrift voor Politieke Economie' de gebreken van het model weer op een rij gezet.

reële

In de gevoerde discussie staat de 'kernrelatie' tussen reële arbeidskosten en werkgelegenheid centraal. Naast de vraag of de stijging van de reële arbeidskostentenniet een statistische kunstgreep is, trekken velen in twijfel of de kernrelatie een rol speelt, zoals dat in het jaargangenmodel uiteengezet is.

De problemen beginnen al bij het begrip 'reële arbeidskosten'. De definitie (lv/p) suggereert een micro-ekonomische achtergrond. Bij nader inzien is het een macro-ekonomische grootheid want het is afgeleid van de arbeidsinkomensquote. Als deze quote (lv Arbeiders/p Y) namelijk vermenigvuldigd wordt met de gemiddelde arbeidsproduktiviteit (Y/A), dan levert dat de reële arbeidskosten op.

Zo bezien kan de technische vooruitgang, waardoor de arbeidsproduktiviteit stijgt, mede verantwoordelijk zijn voor een stijging van de reële arbeidskosten. Daarnaast gaan achter de macro-ekonomische cijfers zeer uiteenlopende sectorale ontwikkelingen schuil. Dit impliceert dat een

globaal beleid, zoals een matigingsbeleid is, onvoldoende effectief zal zijn.

nominaal

Deze punten van kritiek relativeren een fixatie op het loonbeleid. Het verband tussen reële arbeidskosten en werkgelegenheid is echter hiermee niet afdoende weerlegd. Wat dat betreft staat het C.P.B. ook sterk. Het ligt voor de hand om aan te nemen dat naarmate een groter deel van de prijs als arbeidskosten uitbetaald wordt, de ondernemingen meer machines buiten gebruik moeten stellen.

Maar de clou is dat het daar niet om gaat. Een loonmatigingsbeleid moet tevens gebaseerd zijn op een verband tussen nominale en reële lonen. Er wordt wel een positief verband gesuggereerd, maar het is zeer de vraag of dat het geval is zoals men zich dat voorstelt. Anders gezegd: is het zo dat de nominale loonstijgingen uit het verleden de oorzaak zijn van de stijging in de reële brutolonen en is het zo, dat via een daling van de nominale stijgingen het reële loon omlaag gebracht kan worden, zonder dat tevens de nominale produktie vermindert?

Deze vraag wordt in de Kaleckiaanse en post-Keynesiaanse theorieën ontkennd beantwoord. Deze theorieën bestaan in feite uit drie onderdelen, die ik achtereen volgens kort zal bespreken. Wie zich er verder in wil verdiepen, wordt verwezen naar de literatuur.

Johan Conijn

Jan Conijn studeert sinds september '69 ekonomie aan de UvA. Hij studeert dit jaar af, met als hoofdvakken macro en welvaart, de rest sociaal-ekonomische vakken. Hij is voorzitter van de Raad van Beheer van Rostra, heeft zelf ook 2 jaar in de redactie van Rostra gezeten. Tevens gaf hij tijdens zijn studie 2½ jaar les. Zijn afstudeerskriptie gaat over de theorieën van Kalecki, het bijgaand artikel is een toepassing op de discussie die een tijdje geleden in E.S.B. is gevoerd over het jaargangenmodel.

winsten

In de discussie heeft men het over de reële lonen die te hoog zijn, maar men bedoelt dat de winsten te laag zijn. Dit kan, omdat de arbeidsinkomensquote en de winstquote elkaars komplement vormen. Kalecki nu heeft een winsttheorie ontwikkeld, waaruit blijkt dat de nominale lonen geen invloed hebben op de totale winstom van een ekonomie.

Hij maakt gebruik van een macro-ekonomisch kringloopmodel met ondernemingen en arbeiders. De arbeiders besteden hun looninkomen aan consumptiegoederen, zodat loonkosten en bestedingen elkaar compenseren. De winsten ontstaan pas als de ondernemingen gaan investeren.

In dat geval ontvangt de consumptiesektor meer loon dan ze uitgegeven heeft. Deze sektor ontvangt via de bestedingen niet alleen het zelf uitbetaalde loon te rug, maar tevens het loon dat van de investeringssektor afkomstig is. De I-sektor maakt winst als de C-sektor daar investeringsorders plaatst die de loonkosten van de I-sektor in waarde overtreffen. Dit laatste zal het geval zijn als er ekonomische groei is.

Stagneren de investeringen echter, dan zullen de ondernemingen hun gezamenlijke winsten achteruit zien lopen. De I-sektor ontvangt minder orders, de C-sektor vervolgens minder inkomsten, omdat het looninkomen uit de I-sektor afneemt.

Vervolg op pag. 7

investerings

Investerings leiden tot winsten. De mate waarin ondernemingen investeren is echter weer erg afhankelijk van de bestaande winstgevendheid. Zoals Kalecki al in 1933 aangetoond heeft, leidt deze wederzijdse beïnvloeding van investeringen en winsten ertoe dat beide sterk kunnen fluktuëren. Een periode van stijgende investeringen kent stijgende winsten, waardoor de ondernemingen nog meer investeringsplannen gaan voorbereiden. Dit leidt gemakkelijk tot overcapaciteit op veel markten. Hierdoor worden investeringen afgeremd en mede daardoor ook de winsten.

De daling van de winsten, die het gevolg is van de vermindering in de investeringen, komt tot uiting in een dalende winstquote. Omdat winstquote en arbeidsinkomensquote samen gelijk aan één zijn, stijgt de arbeidsinkomensquote. Volgens genoemde theorieën is het dus gezichtsbeslag te denken dat de lonen hier iets mee te maken hebben. De oorsprong van het probleem ligt bij de investeringen. Alleen als de investeringen weer aantrekken, zal de winstquote toenemen en de arbeidsinkomensquote vanzelf afnemen.

prijzen

Het gevaar is groot dat een loonmatigingsbeleid juist averechts werkt doordat koopkracht verloren gaat. De genoemde theorieën maken in dit verband het belangrijkste onderscheid tussen de totale winststroom in een economie en de gemiddelde winst per produkt. Als de totale winststroom daalt, zal er een tendens aanwezig zijn bij de ondernemingen om zich hiertegen te verweren door te proberen de winst per produkt op peil te houden. Dit heeft kans van slagen in bv. oligopolistische marktstructuren door middel van prijsafspraken. Ook een loonmatigingsbeleid versterkt deze tendens om de winst per produkt op peil te houden.

Hiermee is de werkgelegenheid niet gediend. De totale winststroom neemt pas toe als de investeringen toenemen. Dit betekent dat een hoge winst per produkt een lage koopkracht oplevert, waardoor de totale produktie verder onder druk komt te staan.

De enige uitweg is een actief investeringsbeleid van de overheid omdat dan de totale winsten kunnen toenemen. Driehuis en Van der Zwan hebben dit al meer dan eens bepleit.

Johan Conijn.

- Lit: - M. Kalecki: The dynamics of a capitalist economy (1973)
 - J. Kregel: The reconstruction of political economy. An introduction to post-Keynesian economics (1975)
 - J. Robinson: The accumulation of capital (1971)

AMSTERDAMSE SCHOOL

Big City Economics

Neoklassieken, Monetaristen, Neo-Keynesianen en Marxisten: dat waren ze. Althans we dachten tot voor kort dat dat ze waren, de "scholen" in de economische wetenschap. En dat was een rustig en tot tevredenheid stemmend gevoel. Immers, wat erin zat stond erop en alleen al door de auteur van een boek of artikel te determineren kon men weten uit welke hoek de wind waaide en het eigen oordeel bepalen. Nu is het eigenlijk zoals Schumpeter het eens heeft gezegd: "Er bestaan geen scholen in de economische wetenschap; er zijn maar twee soorten economie, goede en slechte!" Dit echter mocht geen beletsel zijn om het internationale mamoutsysteem van scholen met een Nederlandse tak uit te breiden. Welke van de twee bovengenoemde soorten economie men ondervertegenwoordigd achtte is nog niet geheel duidelijk, maar zij is er dan toch: de "Amsterdamse School" (AS) in de economie.

Het is op zich een goede zaak dat de hoofdstad zo tot de verbeelding blijkt te spreken. Na de schilders en architecten (en na de bedrijfseconomen) blijken nu ook sociaaleconomen de hoofdstad tot inspiratiebron te hebben gekozen. En al leen al de voorliefde voor het oude Amsterdam rechtvaardigt op z'n minst het noemen van deze nieuwe (kleuter)school in het economische denken.

Nu is het met deze school echter enigzins vreemd gesteld als wij haar vergelijken met de overige scholen. Wij zullen dat proberen puntsgewijs te doen.

1. Het ontstaan.

De Neoklassieken, Neokeynesianen, etc., kortom de traditionele scholen in het economisch denken kregen hun etiket opgeplakt ter aanduiding van iets gemeenschappelijks in de benadering van problemen die bleek uit op zijn minst enkele tientallen jaren van internationale publikaties. De AS daarentegen lijkt in ieder geval naar buiten toe niet zozeer te zijn ontstaan alswel aangekondigd (en daar is dan niet eens de Groene Amsterdammer, maar de Haagse Post voor gekozen, uit oogpunt van public relations en strategie op zijn minst een ommissie te noemen). Dit gemis aan een solide kwantitatieve basis zal waarschijnlijk aanleiding geven tot veel gekrakeel over wat wel en wat niet Amsterdams is.

2. Het lidmaatschap.

Dit is een pijnlijke kwestie. Waar immers het lidmaatschap van de traditionele scholen wordt bepaald door het internationaal forum van wetenschapsbeoefenaren, geschiedt dit bij de AS via afroep in de Haagse Post. Daar zit gelukkig wel wat beweging in. Zo werden in een tijdsbesteding van nog geen maand de hoogleraren Driehuis, de Jong, van der Zwan en Klant toegevoegd aan de kennelijke as van de AS (met name van den Doel). Dit afroepmechanisme van leden is echter gedoemd te mislukken. Het is nl. voor velen een frustrerende bezigheid om iedere week weer met trillende vingers in de H.P. na te slaan of men al tot lid gebombardeerd is. Gelukkig is wel dat het criterium dat aanvankelijk voor toelating leek te gelden (nl. het lidmaatschap van de P.v.d.A.) niet is doorgezet. Dit mogen wij althans afkeiden uit de voetnoot bij het artikel De Economenstrijd III(HP) waarin in tegenstelling tot andere berichten werd aangekondigd, dat niet alle zittende leden van de AS ook leden van de PvdA zijn.

3. De problemen.

Elke school heeft zo zijn eigen kernproblemen. De neoklassieken houden zich bezig met evenwichtige groeipaden, de neokeynesianen met macht en inkomensverdeling, de monetaristen met geld en inflatie, de marxisten met klassenstrijd en crisis. De Amsterdamse School met.....? Dat ligt enigszins moeilijk en moet waarschijnlijk bepaald worden de problemen waarmee de individuele (tot nu toe genoemde leden) zich bezighouden op te tellen. Dat zou echter te ver voeren. (methodologie, geschiedenis van de economie, commerciële economie, bedrijfstruktuur etc). Als gemeenschappelijk thema kan toch echter wel genoemd worden de analyse van de huidige werkloosheid. Daarbij doet zich overigens een probleem voor. De vertegenwoordiger van de school naar buiten kan op dit gebied nl. niet of nauwelijks op eigen onderzoek bogen (stel je voor Marx zonder zijn Kapital, Joan Robinson zonder haar Accumulation, Samuelson zonder zijn Foundations). Deze zeer summiere schets kan nauwelijks tot konklusies leiden. Toch lijkt de stelling gewettigd, dat het er vooralnog niet naar uitziet dat de nieuwe Amsterdamse School haar voorganger in populariteit en bekendheid zal evenaren. In deze richting wijst ook het feit dat de school geen 'jong' kader heeft: zij bestaat alleen uit hoogleraren (als wij althans op het officiële orgaan afgaan).

RdK

WAARIN EEN KLEIN LAND HET MOEDERLAND KAN VOORGAAN

De verschillende anti-apartheidsacties gevoerd door een aantal groepelingen in de Nederlandse samenleving doen uiterst sympathiek aan.

In onze eigen studentenkringen worden de sympathien (als vanouds) niet onder stoelen of collegebanken gestoken. LAAT GOVAN MBEKI VRIJ !! EREDOCTORAAT !! enz.

De vraag begint echter te rijzen hoe ver de draagwijdte van deze inspanningen zal zijn. Bereiken zij Donker Afrika of halen ze Het Binnenhof niet eens?

In plaats van de acties met een private-teneur, waarvan het praktisch effect soms reeds vooraf op nihil geschat kan worden, moeten we ongetwijfeld gaan uitzien naar een overheids-terreur. Alleen van acties die uitgaan van de Overheid mogen we nu nog iets verwachten.

econ.vraagstuk

Waarschijnlijk kan het vraagstuk van de Apartheid in belangrijke mate een economisch vraagstuk genoemd worden. Een regiem, zoals dat gevoerd wordt in Zuid-Afrika, schudt de wereldopinie van zich af waardoor economische sancties gerechtvaardigd zoniet geboden lijken.

De opeenvolgende Nederlandse Regeringen hebben zich op het standpunt gesteld dat economische sancties niet door landen individueel moeten worden genomen, maar op basis van een in groter verband(UNO) genomen beslissing. Het was zo ..... Het zij zo! Achtien jaar geleden dacht Suriname daar anders over.

sharpville

Na het bloedbad te Sharpville (S.Afr.) werden door dit toenmalige Rijksdeel op 25 april 1960 de economische betrekkingen met Zuid-Afrika opgezegd(zie: officiële bekendmaking in het Gouvernements Advertentieblad d.d. 10 mei 1960).

Lopende contracten mochten worden afgewikkeld, daarna, punt er achter!

Spoedig volgden verschillende caraïbische landen dit voorbeeld, w.o. Demerara, Jamaica, Trinidad en Barbados. De Surinaamse Regering achtte het grond de rechtsregelen van het Statuut, welke de gevolgde procedure niet toestond, ter zijde te mogen schuiven.

Dat de gevolgen in economisch opzicht in het grote geheel nog niet veel gewicht in de schaal legden, neemt niet weg dat hier vooral ook van een principiële en moedige daad gesproken kon (kan) worden. Inmiddels wacht de Nederlandse Regering, na 18 jaar, nog steeds op een te nemen beslissing in groter verband.

Dat de Postcheque- en Girodienst recentelijk heeft besloten haar diensten in Zuid-Afrika niet meer uit te voeren, duidt wellicht op een begin van economische sancties.

Een straffer beleid jegens Zuid-Afrika lijkt niet alleen in het belang van de Zwarte meerderheid, maar ook in dat van de welwillende - hetzij uit overtuiging, hetzij uit welbegrepen eigenbelang - Blanken.

Nu de Neutronenbom inmiddels met ruim 1 miljoen handtekeningen in het ronde dossier(lee:prullemand) op het Binnenhof is gedeponerd, zouden we met deze handtekeningen alvast een begin kunnen maken, om er vervolgens nog 12 miljoen bij te halen voor de vrijheid in Zuid-Afrika.

Hopelijk zullen we binnenkort eens merken hoe de Nederlandse Regering zich zal gaan uitspreken.

Als er mensen zijn die hierop vooruit lopend zelf een economische boycot willen beginnen tegen Zuid-Afrika, mag ik er misschien nog op wijzen dat bijv. tandpasta met "AMIN-fluoride" en "SMITH-chips" niet uit Zuid-Afrika afkomstig zijn.

pieter beemsterboer

Ao. 1960 No. 38

GOUVERNEMENTS ADVERTENTIE-BLAD

Verschijnende DINSDAG en VRIJDAG.

Abonnementsprijs :	Prijs der Advertentiën :
Bij vooruitbetaling in eens :	Voor particulieren per kolomregel bij iedere plaatsing f 0.25
Voor een geheel jaar . . . . . f 12.50	„ Gerechtelijke per kolomregel bij iedere plaatsing „ 0.25
„ elk nummer afzonderlijk . . . . . „ 0.15	Advertentiën gelieve men daags te voren vóór twee uur des namiddags in te zenden.

Uitgegeven door F. Wijngaarte (Drukkerij D. A. G.) Jodenbreestraat 61, Paramaribo.

dinsdag 10 mei OFFICIEEL GEDEELTE

DEPARTEMENT VAN ALGEMENE ZAKEN.

DEPARTEMENT
VAN
ALGEMENE ZAKEN.

Paramaribo, 25 april 1960.

No. 2510

DE MINISTER VAN ALGEMENE ZAKEN.

Gelet op:

1. de motie van de Staten van Suriname van 28 maart 1960 betreffende het beleid van de Zuid-Afrikaanse Regering tegen niet blanken, meer bekend als de Apartheidspolitiek;

2. de beslissing van de Raad van Ministers van 8 april 1960 (brief van de wvd. Minister-Président dd. 19 april 1960 no. 2251);

Overwegende:

dat de Regering van Suriname zich uitdrukkelijk en zonder restrictie verklaart tegen elke vorm van rasdiscriminatie;

dat in verband met de jongste gebeurtenissen in Zuid-Afrika en de schending van menselijke rechten in dat Land, gebaseerd op de z.g. apartheidspolitiek, waartegen met klem gesteerd dient te worden;

dat de Surinaamse Regering uit protest tegen de bedoelde apartheidspolitiek het handelsverkeer tussen Suriname en de Unie van Zuid-Afrika wenst stop te zetten;

dat de uitvoering van deze wens kan worden overgelaten aan de Minister van Economische Zaken;

HEEFT GOEDGEVONDEN

I. Het Handelsverkeer tussen Suriname en de Unie van Zuid-Afrika stop te zetten.

II. Te bepalen dat:

a. de Minister van Economische Zaken de nodige voorzieningen zal treffen ter uitvoering van deze beslissing, waarbij een overgangstermijn van 3 (drie) maanden zal worden in acht genomen voor de afwikkeling van lopende transacties;

b. afschrift van deze beschikking zal worden geplaatst in het Gouvernements Advertentieblad en verder zal worden toegezonden aan Z. E. de Gouverneur van Suriname, de overige Ministers, de Staten van Suriname, de Raad van Advies en de Kamer van Koophandel en Fabrieken.

De Minister van Algemene Zaken a.i.,
A. J. MORPURGO.

Gezien:

De Minister van Economische Zaken,
P. A. M. VAN PHILIPS.

De Minister van Justitie en Politie,
H. SHRIEMISIER.

rond/uit de raad ben sanders

In de vergadering van de fakulteitsraad d.d. 17 april j.l. heeft de raad tenslotte het voorstel van de Aktiegroep voor het opnemen van studenten in de vakgroepen en vakgroepsbesturen overgenomen. Dezelfde raad had twee maanden daarvoor een aantal technische onvolkomenheden in het voorstel van de Aktiegroep aangegeven om de zgn. regeling Verburg aan te nemen. Volgens deze regeling Verburg zouden alleen studenten die zich voorbereiden op een doktoraal groot tentamen of doktoraal skriptie in aanmerking kunnen komen voor het lidmaatschap van een vakgroep; van een vertegenwoordiging van studenten in de vakgroepen zou dan geen sprake kunnen zijn.

Pvde

De Aktiegroep heeft op dat moment alle studenten opgeroepen niet mee te werken aan de regeling Verburg. Aan deze oproep werd algemeen gehoor gegeven. Voor de negen vakgroepen gaven zich in totaal acht studenten op. Intussen de Pvde (partij van de Economisten)

- de fractie van Prof. Klant - wel enigszins geschrokken van het feit, dat zij hadden meegewerkt aan het aanvaarden van de regeling Verburg. De Pvde bleek dan ook al snel bereid om samen met de Aktiegroep het oorspronkelijke voorstel van de AGE technisch zo bij te schaven dat het aanvaardbaar zou moeten zijn voor een meerderheid van de raad. Zoals gezegd, dat lukte.

De nu door de fakulteitsraad aangenomen regeling komt er in essentie op neer:

- dat alle studenten kunnen opteren voor het lidmaatschap van een vakgroep waarvan ze onderwijs ontvangen
- dat alle kandidaatsstudenten lid kunnen worden van het vakgroepsbestuur van een vakgroep, waarvan ze zowel in de propedeuse als in het kandidaats onderwijs krijgen
- dat alle doktoraal studenten lid kunnen worden van een vakgroepsbestuur.

angst

Echter ook nu maakte de Pvde op het laatste moment 'n vreemde draai. De Pvde wist de raad zo ver te krijgen dat ze voor de regeling een experi-

menteer aanvraag zou doen. Zo'n experimenteer aanvraag is een escape-mogelijkheid die de wet biedt om regelingen die eigenlijk buiten de kaders van de wet vallen, alsnog wettig te doen verklaren door het departement. Voor de Pvde was voor deze aanvraag één argument voldoende: angst. Angst voor mensen die zich niet zouden houden aan besluiten van het vakgroepsbestuur en daarmee een bestuurlijke chaos creëren. In feite komt dat dus neer op het bij voorbaat afsluiten van compromissen met eventuele anti-demokratie aan onze fakulteit.

De studentenfractie in de raad was fel gekant tegen het doen van een experimenteer aanvraag, omdat zij van mening was dat de voorgestelde regeling wel degelijk binnen het kader van de wet viel en er geen enkel argument geleverd was om aan te tonen dat dat niet zo zou zijn. Daarnaast is er nog een belangrijk bezwaar tegen experimenteer-aanvragen: er gaat minstens een vol jaar heen voordat zo'n aanvraag is afgehandeld. Voor de tussentijdse periode zal een overgangsregeling gevonden moeten worden. Dat de raad daarvoor de regeling Verburg heeft voorgesteld geeft geen blijk van een demokratiese gezindheid.

De Aktiegroep zal alles in het werk stellen om in één van de volgende raadsvergadering een overgangsregeling aanvaard te krijgen die wel recht doet aan ons uitgangspunt vertegenwoordiging van studenten in de vakgroepen.

bezetting

Terwijl wij aan onze fakulteit actie voerden voor het verkrijgen van zeggenschap van studenten op het niveau van de vakgroepen, werd aan andere subfakulteiten (Sociale en Letterenfakulteit) actie gevoerd voor het behoud van die zeggenschap. De bezetting van het Maagdenhuis en de demonstratie in de laatste week van april maakte deel uit van die acties.

Wat is er precies aan de hand in die subfakulteiten. Sinds jaren wordt daar gewerkt met gedemokratiseerde vakgroepen. De vorig jaar gewijzigde WUB staat echter de gekozen vorm van demokratiese vakgroepen niet meer toe. Men heeft toen besloten experimenteer aanvragen te

Ben Sanders, van de Aktiegroep Ekonomen (AGE of Aktiegroep), is lid van het Dagelijks Bestuur van de Fakulteit. Samen met de Heer Verburg en de Heer Koenders draagt hij zorg voor de bestuurlijke gang van zaken aan de Fakulteit. Hij is te bereiken op kamer 2193, tel. 4289

doen om de bestaande situatie te mogen handhaven.

Het college van Bestuur was echter van mening dat de subfakulteiten in de tussentijd hun vakgroepen moesten ont-demokratiseren, in tegenstelling tot de Universiteitsraad die vond dat de vakgroepen gewoon moesten blijven werken zoals ze al die tijd gedaan hadden. Toen het CvB geen mogelijkheid meer zag om haar wil door te drijven besloot ze een brief aan Pais te sturen met een regelrechte uitnodiging om in te grijpen in de demokratiese bestuursstructuren.

demonstratie

De Universiteitsraad, het hoogst gekozen orgaan van onze universiteit werd in eerste instantie niet gekend in deze brief. Daarop is besloten de hal van het Maagdenhuis te bezetten om het CvB te dwingen wel overleg te plegen met de U.R. Bijna 5000 studenten en meer dan 400 stafleden ondersteunden de eisen van de bezetters en meer dan 2500 studenten liepen mee in de demonstratie onder de leus "Geen student de vakgroep uit" een Grandiaos sukses. En....het CvB kan niet anders dan de gekozen bestuursorganen van de universiteit te betrekken in de besluitvorming en de brief aan Pais zodanig te wijzigen dat zijzelf uitspreken achter de argumenten te staan tegen een tussentijdse ont-demokratisering.

Hoewel de studenten aan onze fakulteiten vanuit een geheel verschillende achtergrond hun akteits voeren is volgen volgens mij uit de akteits in het Maagdenhuis gebleken dat gezamenlijke strijd vooruitbouw en behoud van de demokratie voorwaarde is voor het behalen van resultaten.

Ben Sanders.

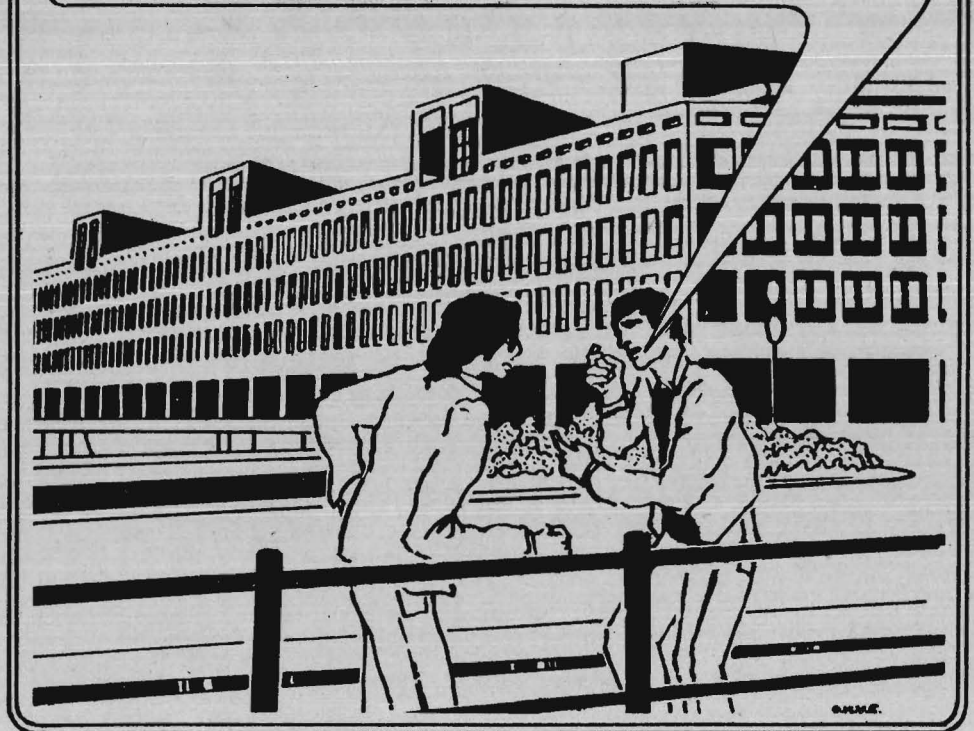
Een idee voor de andere vakgroepen:

micro: bokswedstrijd

bedrijfs: modeshow

macro: bierestafette

EN TOEN ZEI DIE ANDER:

De Vakgroep Wiskunde/Statistiek gaat binnenkort gezellig een dagje fietsen

Pelser, Hamelberg, Van Til & Co. is een middelgrote maatschap van registeraccountants waarbij in 13 Nederlandse vestigingen en in Brussel samen ca. 500 personen werkzaam zijn.

In verband met uitbreiding van de activiteiten van de stafgroep die zich bezighoudt met de controle van geautomatiseerde informatiesystemen (C.A.S.), zoeken wij contact met een (bijna) afgestudeerde

bedrijfseconoom

met keuzerichting bedrijfsinformatica, die de post-doctorale studie voor accountancy volgt of gaat volgen.

In de geboden functie wordt in een gevarieerde controle- en adviespraktijk nauw met andere disciplines samengewerkt.

De verdere praktische en theoretische vorming, waarvoor voldoende mogelijkheid aanwezig is, wordt in overleg met de kandidaat bepaald. Wilt u nadere informatie, dan kunt u schriftelijk of telefonisch contact opnemen met de heer C. Ipreburg, Dijsselhofplantsoen 18, Amsterdam, telefoon: 020 - 76 16 66.

**Pelser, Hamelberg,
Van Til & Co.**

maatschap van registeraccountants

Amsterdam-Arnhem-Breda-Brussel-
Drachten-Eindhoven-'s-Gravenhage-
Haarlem-Heerlen-'s-Hertogenbosch-
Nijmegen-Rotterdam-Utrecht

Aan jonge doctorandi economie ter overweging

Jonge doctorandi economie (bedrijfseconomische richting) die erover denken hun carrière in het accountantsberoep op te bouwen en daar met hun keuzevakken al rekening mee gehouden hebben, wijzen wij op de mogelijkheden die ons kantoor biedt.

Door expansie en de ontwikkeling van het dienstenpakket bestrijken onze activiteiten een steeds breder terrein: controle, automatiserings-, management- en andere bedrijfseconomische adviezen. Door eigen research en veranderde behoeften van onze cliënten worden in onze nederlandse en in onze internationale praktijk nieuwe methodieken toegepast.

Hierdoor ontstaan nieuwe functies en worden aan de bezetting steeds hogere eisen gesteld.

Van Dien + Co staat open voor contacten met doctorandi economie die zich aangesproken voelen door de uitdaging, die het voorgaande inhoudt. Die hun intelligentie en creatieve vermogens gemotiveerd willen gebruiken. . . het een pre vinden dat de aard en omvang van ons kantoor enerzijds de mogelijkheid bieden om op een ruim terrein van activiteiten ervaringen op te doen, terwijl anderzijds de organisatie overzichtelijk blijft.

Specifieke eisen zijn: het vermogen snel en scherp te kunnen analyseren en formuleren en een goede kennis van de engelse taal. Leeftijd tot 25 jaar.

Plaatsing op een der kantoren in overleg.

Na het behalen van het accountantsdiploma is een tijdelijke detachering op een buitenlands kantoor niet onmogelijk.

Uw reactie, met relevante gegevens, gelieve u te richten aan ons
Hoofd Personeelszaken; u ontvangt daarna een uitnodiging voor een
persoonlijk gesprek.

VAN DIEN+CO – Postbus 4200 – 1009 AE Amsterdam – Tel. 020-910111

AMSTERDAM
APELDOORN
ARNHEM
BREDA
EINDHOVEN

ENSCHEDÉ
'S-GRAVENHAGE-RIJSWIJK
GRONINGEN-HAREN
HAARLEM
'S-HERTOGENBOSCH

HOOGVEEEN
LEEUWARDEN
LELYSTAD
LOCHEM
MAASTRICHT

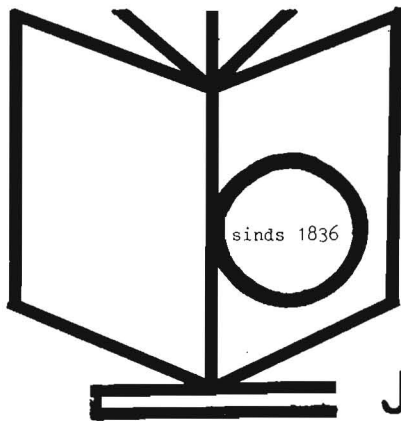
ROTTERDAM
TILBURG
UTRECHT
VENLO
ZAANDAM

ZWOLLE
ANTWERPEN
BRUSSEL
WILLEMSTAD-CURACAO

ORANJESTAD-ARUBA
PHILIPSBURG-ST. MAARTEN
CARACAS-VENEZUELA

brinkman's

boekhandel

Jodenbreestraat 23 - kamer 2386
Amsterdam - Tel.: 020 - 525 4024

Opnieuw leverbaar:

Rapport Hofstree - Inflatieneutrale belastingheffing.
Staatsuitgeverij 1978 f 30,00

Leverbaar in de 2e week van mei:

Jaarverslag van de Nederlandse Bank prijs ca f 10,00

Leverbaar ca half mei:

Centraal economisch plan 1978
Staatsuitgeverij 1978 prijs ca f 20,00

Edward R. Tufte - Political control of the economy

Sharp analysis and astute observations lead to an eye-opening view of the impact of political life on the national economy of America and other capitalist democracies.
Princeton University Press 1978 ca f 35,-

Gruchy - Comparative economic systems

As nations making up economic systems have such diverse ideological, cultural and economic characteristics, they can be classified only loosely as capitalist, socialist or communist, or as developed and developing countries. In this second edition attention is directed toward a number of problems that have become more important throughout the world since the quarter century of post-World War II prosperity came to an end in the early 1970s.

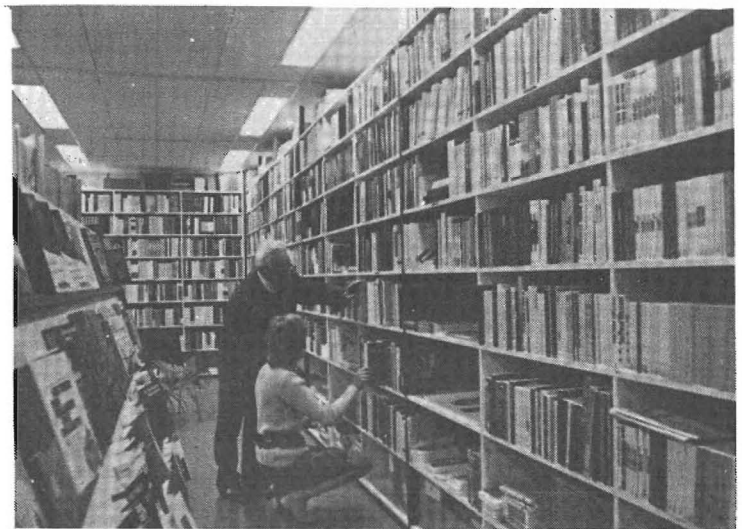
Houghton Mifflin 1978 prijs ca f 51,40

Eindelijk verkrijgbaar:

McCracken-report: Towards full employment and price stability
OECD, 1977 prijs ca f 35,20

Opnieuw leverbaar:

Alec Nove - The Soviet Economic System
Allen & Unwin 1978 prijs ca f 27,05

EKONOMIE
GEOGRAFIE
PLANOLOGIE
SOCIOLOGIE